

Transcript van ons gesprek met Robin Vanbesien

Zwijgen is geen optie

[00:00:07.08] - Robin Vanbesien

Uiteindelijk waar dat ik heel de tijd aan denk, is: dat moet in die scholen geraken. Dat moet zo breed mogelijk eigenlijk echt op heel kleine schaal geraken. En de enige manier om daar te geraken, is dus eerst naar dat grote festival en dan de cinema release en uiteindelijk ... Allee snapt ge het? Of ge doet het helemaal zelf, maar dan allee, dan doet ge vijf scholen en daarna zijt ge moe of zo.

[00:00:29.19] - Anthony

Ja.

[00:00:31.19] - Robin Vanbesien

Een heel klein filmpje dat ik gemaakt heb. Dat was in Mechelen. Dat was dan voor Contour. Dat is een biënnale. En daar had je een jeugdcentrum; Rzoezie, begonnen in '78, is gesloten in 2006. Onder dwang eigenlijk door Bart Somers, toenmalig burgemeester. Dat was een jeugdcentrum die een beetje zelf georganiseerd was uiteindelijk, qua filosofie. Ook zo'n beetje door Paulo Freire beïnvloed, door 'De pedagogie van de onderdrukte'. Hoe gaan we hier op onze eigen manier een jeugdcentrum bouwen? En wie zijn die 'wij'? Dat was dan natuurlijk vooral jongeren van ... Dat zijn de kinderen van de eerste generatie, wat dat we toen 'gastarbeiders' noemden. Dus mensen van Amazigh of Marokkaanse achtergrond overwegend. En die jongeren, die hadden geen plek, dus die hebben hun eigen plek dan gesticht. Gesteund door een aantal mensen die die daar van bewust waren, die wel die privileges hadden om dat te hosten voor hen.

[00:02:01.23] - Robin Vanbesien

En uiteindelijk werden die activistisch, ze gingen echt zich manifesteren en dit en dat. Enfin, ik heb dan een film gemaakt die eigenlijk dat vooral wou in herinnering brengen van: dat was een supermooi moment eigenlijk, van wat er daar is gebeurd. En ergens is dat vergeten. En ik ben toen teruggegaan naar poëzie die geschreven was door 15/16-jarigen in het krantje van het jeugdcentrum. En er gingen een paar dingen over liefdesverhalen, echt persoonlijke liefdesverhalen. Maar een paar dingen gingen over: laten we die samenleving hier verbeteren en mooier maken. Ik had zoiets van ja, uiteindelijk is dat toch supermooi dat is politiek, dat is activistisch, whatever. Maar het is uiteindelijk gewoon ... Hoe kan ik hier weerklank voor vinden voor dit soort van poëzie? Ook vandaag nog? En dat was eigenlijk mijn zoektocht. Zo gewoon die poëzie, de oorspronkelijke auteurs, de poëzie ... Dus er zit een gat tussen van 30/35 jaar,

dus die waren 15 en die zijn nu 50. Of hedendaagse slam poets. Enzoverder, die dat dan opnieuw voorlezen.

[00:03:05.17] - Robin Vanbesien

En dan effectief was mijn film aanpak ook zo van: hoe kan ik eigenlijk die stemmen laten weerklinken? Dat project is ergens belangrijk omdat zoiets, zo gemakkelijk te passeren was. Uiteindelijk, als je kijkt naar wie zich activist noemt in Mechelen vandaag, gaat dat heel vaak terug op wat zij daar in de kiem hebben gebouwd. Dat is zo belangrijk om dat te erkennen, dat is zo belangrijk.

[00:03:34.06] - Anthony

Ja, omdat die kleine vonkjes zien er betekenisloos uit. En te negeren, terwijl als je kijkt naar de *bonfires* vandaag, dan zijn ze terug te voeren tot die sparks.

[00:03:48.03] - Anthony

Ik moet denk aan ... Op Twitter 10 jaar geleden Ben van Alboom, journalist Ben van Alboom. Die in zijn Twitter bio had staan: *chief cheerleader* stond erin. Ik vond dat altijd zo schoon van hoe dat hij zijn plek zag, als fan *basically*. En ik vind dat een hele mooie ... Want dat doet heel veel. Hij ook, doet heel veel voor mensen met fan zijn. Maar dat voel ik gelijk bij jouw werk ook. Ge ruikt iets of ge ziet iets en je denkt van: hoe kan ik dat ...? Hoe kan ik dat wind in de zeilen geven?

[00:04:32.07] - Robin Vanbesien

Als ik zo terugkijk, ik denk dat mijn opleiding, kunstopleiding, dat dat-

[00:04:41.02] - Anthony

Rietveld.

[00:04:41.24] - Robin Vanbesien

Ja, Rietveld was eigenlijk de belangrijkste en ook een beetje de ateliers in Amsterdam, maar dat dat vooral ging over eigenlijk ook de deconstructie van het beeld en dit en dat. Dat we heel erg geleerd hebben om kritisch te zijn ten opzichte van het beeld. Absoluut terecht, maar dat we eigenlijk misschien nog te weinig geleerd hebben ook van hoe het wel kan. Enfin, dat is de zoektocht.

[00:04:59.10] - Anthony

Ge werd opgeleid om een goeie kunstcriticus te worden.

[00:05:02.17] - Robin Vanbesien

Voilà, ja zoiets. Als het hier in de films die ik maak, gaat het vaak over mensen die gediscrimineerd zijn op allerlei manieren. Om die in beeld te brengen, dat is niet evident. Dus hoe gaan we daarmee om? Hoe richt je daar een camera op? Enfin, dat is meer dan eigenlijk gewoon een soort van methodiek van hoe heb ik dat gesprek tijdens de film? Wat is onze positionering van onze camera? Dat is natuurlijk veel breder, een breder traject. En uiteindelijk het uitgangspunt is altijd dat ik zeg van: "Ik weet niet, ik weet niet hoe dat het moet gebeuren. Ik weet niet hoe dat ik het moet doen." Allee om nu één van de voorbeelden te geven in de film *Hold on to her*. Uiteindelijk gaan we daar naar de crime site, de plek waar dat uiteindelijk de politiekogel Mawda heeft getroffen. Dus de politiemoord is gebeurd.

[00:06:08.11] - Robin Vanbesien

En dan hadden we zoiets van: hoe kunnen we deze snelweg nu eigenlijk gaan verbeelden, als een plek die die niet per se een plek is van tragedie? Want als we een transformatie willen van de wereld, zal het ook op deze plek moeten gebeuren. Dus ik wil die plek niet op voorhand gaan framen. Dus waar zit het dan in deze plek dat er toch aanwezigheid kan gevonden worden? Want een snelweg is een plek van afwezigheid. Ik bedoel, het is een plek waar je niet hoort rond te hangen. Ik bedoel, dat was letterlijk samen met de D.O.P. Diren Agbaba, hebben we echt daar een volledige dag rondgehangen en zodra dat je daar meerdere uren bent, is het zo van: we horen hier niet te zijn, het is niet fijn. Het is akoestisch een ramp, de lucht ook en zoverder. Enfin, al die evidente dingen of zo.

[00:07:04.22] - Robin Vanbesien

En natuurlijk vooral, het is een plek van *erasure*. Er zijn geen sporen van wat daar is gebeurd. En ergens wordt dat symbool ook voor alle vormen van afwezigheid, die zich in deze zaak voltrekken. Ik denk hier belangrijk in deze zaak is, er zijn eigenlijk twee moorden, zou je kunnen zeggen. Mawda is eerst fysiek vermoord. Maar natuurlijk, dan in tweede instantie eigenlijk als gevolg van het proces van ontkenning. Ja, een soort van toedekken, dat is het minste wat we erover kunnen zeggen. Daarbij de omdraaiing van de beschuldiging, de criminalisering van de ouders, het uittrekken van het hele proces. Dus al die dingen zijn eigenlijk momenten van onttrekking, van afwezigheid. En uiteindelijk is deze zaak al wat je ziet dat daar gebeurt. Hoe dat altijd wordt gereageerd bij grensdoden, bij politiedoden. Ik denk dan ook aan de Brusselse politiedoden. Precies dezelfde processen dat we daar zien.

[00:08:13.20] - Robin Vanbesien

Bij uitbreiding het algemene EU-beleid, migratiebeleid. Om maar te zeggen dus dat proces van afwezigheid, ergens kun je dat ergens projecteren op die op die snelweg site als je daar bent. Dus we hadden zoiets van: hoe kunnen we hier aanwezigheid vinden? En dat was dan eigenlijk heel simpel gewoon echt gaan kijken van: de wind die door de bomen waait, het licht die daar

binnenvalt, dat soort van zaken. En ergens is het zo: probeer in dat moment te zijn. En dat was eigenlijk de manier ook om dat landschap dan te filmen. En ik zeg dat eigenlijk, omdat we dat eerst hebben gedaan. We hebben dat eerder gefilmd, voordat we dan uiteindelijk die hoorzitting filmden waar eigenlijk hetzelfde idee of visie daarachter zat. Van hoe kunnen we eigenlijk een hoorzitting creëren, waarin ... Dat vooral het luisteren, het aanwezig zijn, het fysieke, al die aspecten eigenlijk belangrijk zijn.

[00:09:08.19] - Anthony

Zou ge het ook schoonheid zoeken noemen? Als je daar dan op die snelweg gaat, of? Want aanwezigheid voelt iets neutraler.

[00:09:19.20] - Robin Vanbesien

Ik weet het, het is zo ...

[00:09:21.07] - Anthony

En misschien klopt dat ook meer, van het neutraler te benoemen, maar ...

[00:09:24.13] - Robin Vanbesien

Ja, maar natuurlijk.

[00:09:26.15] - Anthony

Het is een beetje poëzie bijna, dat ge zoekt.

[00:09:27.12] - Robin Vanbesien

Voilà ja, verwondering gewoon. Verwondering van op een plek te zijn en plotseling verrast te worden, door die plek opnieuw te zien eigenlijk. Opnieuw kunnen zien voor wat het zou kunnen zijn.

[00:09:36.21] - Anthony

Ja. Want ja, als ge start aan dat verhaal, ge vertelt ook in een interview dat uw dochter op dat moment geboren is. Net als je het verhaal van Mawda tegenkomt. Je vertrekt ook vanuit verontwaardiging en woede en toch probeert ge dat dan te draaien naar: "Ja, maar ik ga niet gewoon een oordelende film maken."

[00:09:58.14] - Robin Vanbesien

Absoluut, absoluut. Nee natuurlijk, de film is gemotiveerd vanuit verontwaardiging.

[00:10:04.08] - Anthony

Maar ergens voelt ge dat niet.

[00:10:06.21] - Robin Vanbesien

Dus dat is dan uiteindelijk een ethische keuze. Wat ik geleerd heb, is dat het herbenadrukken van het geweld, de traumatische ervaring en dat soort van dingen. Dat dat uiteindelijk noch voor de slachtoffers, noch voor de mensen die zich kunnen aangesproken, of zouden moeten aangesproken voelen. Dat is geen perspectief dat eigenlijk ... Dat helpt niet, dat werkt niet. Het is eigenlijk veel belangrijker om te gaan kijken van: hoe kunnen we hier eigenlijk aan de transformatie denken? En vooral hier gaat het vanuit feministisch methodiek, moet dat eigenlijk ook een heel gevoelsmatig proces zijn, waarin dat iedereen de ruimte moet krijgen om dat zelfproces te kunnen maken. Dus ergens die schoonheid, die aanwezigheid, die poëzie, die verwondering, dat soort van dingen is daarin heel belangrijk.

[00:11:02.13] - Anthony

Maar ge zegt dat alsof dat dat zo vanzelfsprekend is. Dat het herbenadrukken van het geweld, niet per se zou helpen voor de slachtoffers en ook niet voor de mensen die zich verantwoordelijk zouden moeten voelen. Ik voel mijzelf afvragen van: nee? Zou dat niet helpen?

[00:11:24.08] - Robin Vanbesien

Het is ik denk heel dubbel, want ik denk ook in de film, mensen ... Het was heel belangrijk dat de blik op de verantwoordelijke is gericht en in dit geval in eerste instantie politie, justitie, autoriteiten. En dan al wie zich identificeert daarmee, kan zich dan ook allerlei vragen daarmee stellen. En dat is een blik van verontwaardiging natuurlijk. Voor mij was het ook heel belangrijk om niet in de biografie van de ouders te gaan, omdat het verhaal van: kijk, het zijn ook mensen,. Dat hebben we al zo vaak gehad, dat is af te keuren dat slaat nergens op.

[00:11:57.24] - Robin Vanbesien

De beste manier om de verontwaardiging te uiten, is eigenlijk in de hele gedetailleerde analyse van de zaak denk ik. En dat is ook iets waar we echt ook in de reconstructie hebben naar gezocht. De feiten spreken voor zichzelf, laat ons gewoon daarop focussen. Misschien dan daarna gaan we natuurlijk in reflecties van: hoe is dit - de hoofdvraag van de film - hoe is dit eigenlijk in de eerste plaats mogelijk? Wat zijn de dieperliggende oorzaken daarvan? Want dat is natuurlijk ook een uitnodiging naar de toeschouwer toe, van: het gaat niet over die ene politieagent, hè. Ik bedoel, die heeft een ongelooflijke stomiteit begaan, maar uiteindelijk gaat het meer vooral over de vraag van wie of wat heeft het mogelijk gemaakt dat die denkt dat dat een mogelijkheid zou kunnen zijn, om te schieten? Dat die daar op die snelweg op die manier kan zijn? De politieoperatie die dat heeft mogelijk gemaakt, daar moeten we het over hebben.

De politieke beslissing om die politieoperatie mogelijk te maken, daar moeten we het over hebben.

[00:13:06.20] - Robin Vanbesien

En hoe dat die politieke beslissing ook past binnen een bepaalde politieke ideologie. Dat is een beslissing geweest van de regering Michel I, Operatie Medusa, dat is eigenlijk waarin dat die oefening is gebeurd. En dat was ook natuurlijk een gevolg van de aanslagen, een combinatie van het populisme dat ontstond na de aanslagen. En dan vervolgens het feit dat er een grote migratiestroom was uit Syrië enzoverder. Enfin, het Maximiliaanpark was overbezet. Dat soort van fenomenen creëerde een situatie waarin dat er eigenlijk plotseling moest ingegrepen worden. Heel actief op de snelwegparkings.

[00:13:48.11] - Robin Vanbesien

Plotseling werd ook het woord 'transmigrant' overal in de pers geïntroduceerd en die moesten opgejaagd worden. Dat is letterlijk, dus plots in de plaats van een beleid, waarin dat je focust op mensensmokkel. Moest er gewerkt worden aan beleid waarin dat we effectief met honden op de snelwegparkings gaan en mensen daar proberen te arresteren. Dat was Jan Jambon die dat op dat moment heeft beslist. Ik bedoel, dat was Jan Jambon op Binnenlandse Zaken, Francken op migratie, dus dat was daar een laat ik zeggen, een goede verstandhouding. Dus dat was eigenlijk de incentive die die er ook naartoe heeft geleid.

[00:14:31.17] - Anthony

Daarnet vertelde je: ge hoeft ook niet in de geschiedenis van de ouders te duiken, om te tonen dat het ook mensen zijn, want dat is al genoeg gebeurd. Ook daar spring je zowat met een vanzelfsprekendheid over. Wat ik mij ook waar ik ook even bij wil staan of zo van waarom. Is dat iets waar dat ge zegt van: Ik wil dat niet verdedigen dat dat mensen zijn, omdat dat te veel aanneemt dat er een optie is, dat ze dat niet zouden kunnen zijn. Of is het filmisch dat ge zegt van: Ik heb dat al zoveel gezien dat dat gebeurt, dat ik dat niet wil doen.

[00:15:14.16] - Robin Vanbesien

Nee, het is gewoon zodra dat we op het moment komen dat we moeten gaan verdedigen dat het mensen zijn, dat is sowieso absurd. Dat is *out of the question*. Natuurlijk. Iedereen heeft zijn redenen en uiteraard hadden die ouders goede, absoluut goede redenen. En zo heeft iedereen absoluut goede redenen. Dus voor mij is dat ... Het is natuurlijk naar voren gekomen in de pers. Die hebben hun redenen uitgelegd waarom dat die opnieuw wouden naar Engeland. Ik voel me echt niet in de positie, om dat te gaan bevragen. Dat is niet mijn positie. En uiteindelijk gaat het in deze zaak niet daarover. Het gaat hier om: er is hier een feit gebeurd. Een politiekogel heeft een 2-jarig kind gedood en uiteindelijk gaat het daarover van: hoe zijn we ... Het gaat over het

beleid hier. Het beleid heeft het veroorzaakt. Het gaat over ons, het gaat over ons allemaal. Burgers die stemmen, die zich aangesproken moeten voelen daardoor. Hoe dat wij eigenlijk-

[00:16:26.09] - Anthony

Daarvoor betalen.

[00:16:27.04] - Robin Vanbesien

Voilà, ja.

[00:16:29.24] - Anthony

Dat financieren.

[00:16:30.17] - Robin Vanbesien

Financieel, maar ook gewoon als medeburgers hier een verantwoordelijkheid in hebben, omdat ... Dat is vrij groot natuurlijk, om dat te gaan behappen van: wat kunnen we nog vandaag doen? Het begint wel met het idee van: we zijn wel medeplichtig aan dit migratiebeleid. In de woorden van Bart De Wever, die dan inderdaad ... "Grenzen zijn, de oplossing voor een humaner migratiebeleid", dat zijn de woorden van Bart De Wever indertijd. Dus dat is 2020, dat is natuurlijk nog altijd het discours. En dat wordt nu ook overgenomen door anderen.

[00:17:08.17] - Anthony

Ik vind het wel interessant omdat het vaak met goede bedoelingen denk ik gebeurt, dat de verdediging gevoerd wordt, dat het ook mensen zijn. Ik vind het interessant om te horen van: een keer dat ge dat standpunt inneemt, aanvaardt ge ergens dat dat iets is dat ter discussie staat. Het is ook iets wat je niet zou hoeven te verdedigen. Verdedig het dan ook niet, want daarmee erken je dat het iets is dat in twijfel getrokken kan worden. Het is gelijk in veel dingen die je zegt, dat ik het gevoel heb van: ge hebt er lang over nagedacht. Ge spreekt over dat ge stemmen laat horen, die geen weerklank vinden. De normale manier om daarover te praten is: ik laat stemmen horen. Die stemmen klinken al, maar er luistert niemand.

[00:18:05.15] - Anthony

Het zijn zo van die kleine subtiele dingen, waar dat ik het gevoel heb dat er zo elke keer zo'n voetnootgetalletje bij staat met dan een *kloeft* tekst eronder.

[00:18:18.15] - Robin Vanbesien

Ja, natuurlijk. Uiteindelijk heb ik daar wel inderdaad wel even over nagedacht natuurlijk. Ik denk dat het ook belangrijk daarin is, is iets wat ik ook in de afgelopen jaren gedaan heb. Is eigenlijk bijvoorbeeld een film collectief gevormd, waar dat mensen-

[00:18:35.06] - Anthony

Post? Ik ben de naam vergeten.

[00:18:37.16] - Robin Vanbesien

The Post Film Collective, maar eigenlijk is het *The Post Collective* alleen plus ik en dan werd het *The Post Film Collective*. Dat is eigenlijk een kunstenaarscollectief, waarvan een paar mensen geen papieren hebben. Of in onwettig verblijf zijn, ja, zoals de term is. En waar dat we zeiden van: Oké interessant, hoe kunnen wij als collectief films maken en omgaan met onze asymmetrische verhoudingen? Het feit dat ik daarin dan bijvoorbeeld degene ben met de meeste privileges ... Niet alleen als witte man, maar vooral ook gewoon: ik heb een job, ik heb toegang tot heel veel kanalen die heel veel van mijn medekunstenaars in 't collectief niet hebben. En dit project gaat natuurlijk over herverdeling, maar vooral over leren luisteren. Niet om mensen stemmen te geven, maar gewoon om te erkennen wat er al is, de kennis, de superbelangrijke, brede kennis die er al is, maar gewoon iedereen ...

[00:19:41.23] - Robin Vanbesien

Andere mensen zitten op een ander kanaal of zo. Dus gewoon even intunen in dit kanaal, bij wijze van spreken. Maar hier bij de Mawda-zaak, dat is het net, het gaat heel erg over de *public commons*, he. De waarheid moet geweten worden en hoe gaan we daarmee om? Want de media heeft een heel problematische rol gehad in deze zaak. Dus hoe kunnen we daar eigenlijk naar luisteren?

[00:20:14.14] - Anthony

Maar het is interessant, omdat je daarnet ... Daarnet vroeg ik mij ook af als het gaat over zo'n beslissing als: hoe aanvallend is de film? Of hoe hard wordt er in de geschiedenis van de ouders gedoken? In welke mate is dat ook jouw beslissingen geweest? Als ge vertelt hoe dat de film tot stand is gekomen, dan vraag ik mij ook af van: dat zijn ook de mensen waar dat ge mee gewerkt hebt, die samen die film hebben gemaakt. En dan las ik ook-

[00:20:57.12] - Robin Vanbesien

Ja, natuurlijk.

[00:20:57.24] - Anthony

Over *The Post Film Collective*, dat het iets is ... Het is ergens een combinatie van: ge creëert een kader waarin dat er iets kan ontstaan en anderzijds zit ge mee aan tafel als de *final cut* gemaakt wordt. Dus ge hebt het ook niet allemaal zelf gekozen ergens. Dat is ook wel kwetsbaar.

[00:21:16.13] - Robin Vanbesien

Laten we het zo stellen, ik denk dat die kennis er al is. Het enige dat ik dan probeer te doen is eigenlijk een soort van methode te creëren, een situatie te creëren, zoals wij hier nu een situatie hebben dat we elkaar kunnen spreken. Waarin dat iedereen eigenlijk de absolute vrijheid heeft om te spreken, hoe dat ze willen spreken. Maar uiteindelijk inderdaad, in de montage, zit ik wel vaak alleen. Waarin dat ik dan natuurlijk wel nog terugkoppel, maar dat wel ... Het auteurschap, de verantwoordelijkheid ligt bij mij. Dat is uiteindelijk wel...

[00:21:43.24] - Anthony

En die terugkoppeling is ook al een machtsverhouding als in: de regisseur vraagt, maar ge weet, als ik hier feedback op geef, dan ben ik lastig. Misschien alleen als ik het echt niet ... Dan ...

[00:21:56.08] - Robin Vanbesien

Ja, absoluut. Nee, dat is inderdaad iets. En in het geval van The Post Film Collective, was het zo ... Het was radicaal horizontaal en ik heb bijna bij geen enkele creatie gemonteerd daar, of wat dan ook. Ik was vooral in dat collectief de producent, degene die dingen probeerde mogelijk te maken.

[00:22:20.05] - Anthony

Met uw identiteitskaart.

[00:22:21.20] - Robin Vanbesien

Ja, inderdaad met mijn identiteitskaart, met mijn toegang en dit en dat. Dat is ook gewoon: het privilege wijst u ook naar: oké dat is dan uw rol. Voilà. Dat is hoe dat ik u kan dienen als deel van het collectief. Bij Hold On To Her was het: is dat nu mijn film? Is dat nu een collectieve film? Voelde ik heel erg zo weerstand van: *no way* dat we in zo een traumatische film gaan.

[00:22:47.05] - Anthony

Wat bedoel je? Als collectief of?

[00:22:49.02] - Robin Vanbesien

Nee, maar mensen in onwettig verblijf identificeren zich natuurlijk met het feit dat zij morgen ook op de tram kunnen opgepakt worden, omdat er een controle agent denkt van: ja, maar die persoon, ik vertrouw dat hier niet.

[00:23:02.14] - Anthony

Dus ge had zoiets van ik wil die vraag niet stellen aan die mensen, om in dat project ...

[00:23:06.03] - Robin Vanbesien

Allee, dus eigenlijk niet met de mensen van The Post Film Collective, maar uiteindelijk we hebben dan wel een gesprek gehad met mensen van *La voix des sans-papiers* en daar ging dat wel. En waarom? Omdat die mensen al gepolitiseerd zijn. Dus dat is eigenlijk een politiek netwerk, waarin dat er eigenlijk voortdurend ... Als 10 jaar geleden hongerstakingen, de belangrijkste tool waren, is het nu eigenlijk heel duidelijk voor een bepaalde groep van *La voix des sans-papiers* dat vooral eigenlijk die samenwerking met kunstenaars en het culturele platform, dat dat eigenlijk vooral belangrijk is. Omdat dat eigenlijk een heel evidente kennis die er al is, op een andere manier kan brengen.

[00:23:45.07] - Robin Vanbesien

Dus ik had gisteren de Brusselse première Selma Benkhelifa, de advocate van de ouders. Die was er en zei van: "Kijk, we ondersteunen dit soort van projecten gewoon simpelweg omdat, als wij vertellen wat er gebeurd is, luistert niemand. En nu? Voilà, de kunstenaar vertelt het en plotseling is er een ander kader. Dus plotseling, wordt het wel gehoord."

[00:24:05.18] - Anthony

Cool! Dus waar dat je zo in The Post Film Collective de producent waart en daarbij met uw paspoort en uw telefoonnummer, dingen kon regelen. Dat ge nu voelt van ergens kan ik als maker ook een stuk een rol vervullen. *A cog in the machine* zijn.

[00:24:25.17] - Robin Vanbesien

Absoluut. Het voelt heel erg een dienende rol aan.

[00:24:29.24] - Anthony

Maar het vroeg ook erg wel dat ge de leiding nam over dat project.

[00:24:35.04] - Robin Vanbesien

Ja, absoluut. Dus wat ik dan deed, dus de stemmen die we horen in de film zijn allemaal gewoon ... Allee, niks is door mij geschreven. Dat zijn dingen die gezegd zijn tijdens een soort van ... Ik heb een soort van mini rondetafelgesprek gedaan, waarin dat we een soort van samenvatting van de zaak lazen en hebben becommentarieerd. Het was eigenlijk heel simpel van: kies er iets uit, dat u frappeert en dan bespreken we dat. En dan hebben we nog zo wat een collectief gesprek gehad over de diepere oorzaken, dat soort van dingen. Al dat, dat was het materiaal. Maar goed, ja natuurlijk ik heb daar wel dan proberen een soort van iets uit te

bouwen, dat past binnen een hele kleine ruimte uiteindelijk van de film. Allee ik wil zeggen qua tekst is dat een enorme reductie, maar die wel ergens zo de collectieve geest van wat er daar allemaal besproken is naar voren brengt.

[00:25:25.08] - Anthony

Dat vind ik ook heel interessant is dat je ... De verantwoordelijkheid wordt eerder gelegd bij systemen, dan bij mensen in de film. Maar de manier waarop dat dat gebeurt, is door heel particuliere en heel concrete ... Het is niet door grafieken te tonen en door statistieken boven te halen. Net niet met abstractie, maar met het concrete zo.

[00:25:51.08] - Robin Vanbesien

Ja, absoluut. Ik wou heel erg dus een soort van aanwezigheid creëren in die film in hoe dat we die hoorzitting zien. En doe ik vooral door het in beeld brengen van mensen niet die spreken, maar die vooral luisteren. En ik wou dat vooral, zo dat zorgende daarvan. Het is ook heel helend. Er zit een helende werking en ja, dat is nu net ... Want ik denk dat wat hierin heel belangrijk is, is dat deze zaak toont, wat we weten van elke vorm van politie- of staatsgeweld waar dat er structureel racisme is. Gerechtigheid binnen de justitiële context, dat gaat zeer beperkt gebeuren tot niet. Dus er is daar een ruimte voor ons, waar wij mee aan de slag moeten. Wij burgers, of wij mensen.

[00:26:40.18] - Anthony

Van andere manieren te zoeken om dat te helen?

[00:26:43.13] - Robin Vanbesien

Allee, al is het maar voor onszelf. Maar ook natuurlijk als een soort van eerste stap, om eigenlijk die verontwaardiging in acties, in effectief daden om te zetten. Want de algemene natuurlijk context op dit moment is, is die van gelatenheid eigenlijk. Het omgekeerde. Dus het is daarom dat het voor mij zo belangrijk was, om dat eigenlijk heel erg te gaan niet zozeer uit te leggen, maar het voelbaar te maken. Laten zien en voelbaar te maken.

[00:27:12.23] - Anthony

Zo van dit is ook wat dat ge kunt doen is te luisteren en door dat ge naar deze film komt kijken, zijt ge dat eigenlijk al aan het doen.

[00:27:21.17] - Robin Vanbesien

Ja, absoluut.

[00:27:22.22] - Anthony

Zo gewoon doordat ik naar die film gekeken heb, help ik ook ... Ten opzichte van de pijn van die mensen. Die ge eigenlijk mee veroorzaakt hebt door te stemmen op de manier die je stemt.

[00:27:35.00] - Robin Vanbesien

Dat is ook zo kwetsbaarheid, hè. Ja, ik denk gewoon zich durven kwetsbaar opstellen. Dat is ook iets bijna dat we ontleren. En vooral ik bedoel in onze individualistische manieren van bewegen, in de samenleving. Ik denk dat het collectief samenzijn, dat moet je ook een doel hebben of zo. Dat publiek domein is een woestijn geworden, de afgelopen jaren en decennia. En ik heb zo plotseling het gevoel dat ... Ik heb nu zoiets van ah ja, maar oké, we moeten eigenlijk gewoon over zoiets beginnen opnieuw nadenken. En altijd natuurlijk collectief.

[00:28:13.11] - Robin Vanbesien

Ik denk op een bepaalde manier kan je het ook zo bekijken. In Hold On To Her begint de film ... Ik denk dat het de tweede zin is van de film, dus in dit geval Henriette Essami-Khaullot van de *La voix des sans-papiers*, die zegt: "Kijk ..." Ze begint eigenlijk te zeggen van: "Ik hoorde het nieuws van de dood van Mawda. Mijn eerste gedachte was, ik dacht aan de ouders. Maar mijn tweede gedachte was: de politie gaat er weg mee komen". Ik vond het belangrijk om dat in het begin van de film te zetten, want uiteindelijk, wat zien we dan? De politie komt ermee weg. Dus wat zijn we dan eigenlijk aan het doen? Ik bedoel, we weten eigenlijk al dat dit het scenario is. Maar ik denk, het is erg belangrijk, dat we toch samenkomen en eigenlijk, op dat moment dat we samenkomen en luisteren naar elkaar, zijn we misschien onze kennis aan het oefenen die we al kenden. Snap je? We kennen dit verhaal al. Van andere gevallen in België en ...

[00:29:11.03] - Anthony

Waardoor dat je zou kunnen zeggen: "Wat heeft het voor zin om het nog eens uit te spreken, wat we eigenlijk al weten?"

[00:29:15.23] - Robin Vanbesien

Ik weet het, maar het is net omgekeerd. Het is toch belangrijk om onze kennis bijna allee ... We gaan niet alleen in de tragiek ervan, we gaan ook onze manier om een ander verbeelding, of een andere wereld eigenlijk opnieuw gaan oefenen op zo'n moment. En dat is op een manier ook teruggrijpen, het eren van de kennis die al die kiemen die voor ons gingen al opgebouwd hebben. Op dat moment grijpen we terug naar wat we eigenlijk geleerd hebben van het verzet van anderen voor ons. En dat is heel erg belangrijk. Ook dat altijd in stand houden van, het herinneren van.

[00:29:48.06] - Anthony

Er is ook een manier om daar cynisch naar te kijken. Het is al zo lang bezig.

[00:29:52.14] - Robin Vanbesien

Ik weet het.

[00:29:53.00] - Anthony

Wat voor zin heeft het om ... Als ge de strijd tegen racisme bekijkt, hoe lang dat dat al gaande is, dat je denkt van: ja, het is al zo lang niet goed en het is nog altijd zo.

[00:30:04.13] - Robin Vanbesien

Nee, absoluut. Ja, daar kunt ge heel snel inderdaad in die richting gaan. Maar het is inderdaad effectief een keuze, denk ik, van op zo'n moment ... Als ge op zo'n moment allemaal samen zijt, gaan we gewoon dat gaan eren natuurlijk. Wat heeft het hier nu voor zin om ...? Het is gewoon een keuze.

[00:30:24.06] - Anthony

Ja, om dat nu zeggen van: "wat voor zin heeft het", is ook ergens oneervol voor iedereen die in de strijd geprobeerd heeft om er iets aan te veranderen.

[00:30:32.12] - Robin Vanbesien

Ja, voilà.

[00:30:34.12] - Anthony

Dus het gaat niet om nu, wij. Maar het gaat over: hebt ge respect voor wie geprobeerd heeft?

[00:30:41.03] - Anthony

Ja, absoluut. Ja, dat is essentieel.